

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గతస్య ఆయోధ్యకొండస్య

సప్తవింశతిబసోత్క పారాయణబీజ్

పఠోమ్మిదప లోజ పారాయణ - 08.11.2021

స	త్యే	న	లో	కాన్	జ	య	తి	దీ	నాన్	దా	నే	న	రా	ఘ	వః
7	1	0	3	1	8	1	6	8	0	8	0	0	2	4	4

గు	రూన్	ఘ	శ్రూ	ష	యా	వీ	రో	ధ	ను	షా	యు	ధి	శా	త్ర	వాన్
3	2	5	2	6	1	4	2	9	0	6	1	9	5	2	4

వీ - 4

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 04

సర్గల వరుస సంఖ్యలు

73, 74, 75, 76 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

28 + 36 + 64 + 23 = 151 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనాథం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధీత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య, దేశరక్షణాది రంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాద్భుత, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభి-వృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం

సత్యేన లోకాన్ జయతి, దీనాన్ దానేన రాఘవః ।

గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః, ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, అయోధ్యాకాండసారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెమిఫ్రార్థినె

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ఫ్రార్థినె

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ఫ్రార్థినె

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెమిచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్రిసప్తతితమస్కర్ణః
 సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।
 పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

శూత్వా తు పితరం వృత్తం భ్రాతరౌ చ వివాసితౌ ।
 భరతో దుఃఖసన్తప్తః ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 73.1 ॥ (2 సార్లు)

కిం ను కార్యం హతస్యేహ మమ రాజ్యేన శోచతః ।
 విహీనస్యాథ పిత్రా చ భ్రాత్రా పితృసమేన చ ॥ 73.2 ॥

దుఃఖే మే దుఃఖమకరోః వృణే క్షారమివాదధాః ।
 రాజానం ప్రేతభావస్థం కృత్వా రామం చ తాపసమ్ ॥ 73.3 ॥

కులస్య త్వమభావాయ కాలరాత్రిరివాగతా ।
 అఙ్గారముపగూహ్య స్మ పితా మే నావబుద్ధవాన్ ॥ 73.4 ॥

మృత్యుమాపాదితో రాజా త్వయా మే పాపదర్శిని ।
 సుఖం పరిహృతం మోహాత్ కులేఽస్మిన్ కులపాంసిని ॥ 73.5 ॥

త్వాం ప్రాప్య హి పితా మేఽద్య సత్యసన్ధో మహాయశాః ।
 తీవ్రదుఃఖాభిసన్తప్తః వృత్తో దశరథో నృపః ॥ 73.6 ॥

వినాశితో మహారాజః పితా మే ధర్మవత్సలః ।
 కస్మాత్ ప్రవ్రాజితో రామః కస్మాదేవ వనం గతః ॥ 73.7 ॥

కౌసల్యా చ సుమిత్రా చ పుత్రశోకాభిపీడితే ।
 దుష్కరం యది జీవేతాం ప్రాప్య త్వాం జననీం మమ ॥ 73.8 ॥

నను త్వార్యోఽపి ధర్మాత్మా త్వయి వృతిమనుత్తమామ్ ।
 వర్తతే గురువృత్తిజ్ఞః యథా మాతరి వర్తతే ॥ 73.9 ॥

తథా జ్యేష్ఠా హి మే మాతా కౌసల్యా దీర్ఘదర్శినీ ।
 త్వయి ధర్మం సమాస్థాయ భగిన్యామివ వర్తతే ॥ 74.10 ॥

తస్యాః పుత్రం కృతాత్మానం చీరవల్కలవాససమ్ ।
 ప్రస్థాప్య వనవాసాయ కథం పాపే న శోచసి ॥ 73.11 ॥

అపాపదర్శనం శూరం కృతాత్మనం యశిస్వినమ్ ।
 ప్రవ్రాజ్య చీరవసనం కిం ను పశ్యసి కారణమ్ ॥ 73.12 ॥

లుబ్ధాయా విదితో మన్యే న తేఽహం రాఘవం ప్రతి ।
 తథా హ్యనర్థో రాజ్యార్థం త్వయాఽహం నీతో మహానయమ్ ॥ 73.13 ॥

అహం హి పురుషవ్యాఘ్రౌ అపశ్యన్ రామలక్ష్మణౌ ।

కేన శక్తిప్రభావేన రాజ్యం రక్షితుముత్సహే ॥ 73.14 ॥

తం హి నిత్యం మహారాజః బలవంతం మహాబలః ।

అపాశ్రితోఽభూద్ధర్మాత్మా మేరుర్మేరువనం యథా ॥ 73.15 ॥

సోఽహం కథమిమం భారం మహాధుర్యసముద్భుతమ్ ।

దమ్యో ధురమివాసాద్య వహేయం కేన చౌజసా ॥ 73.16 ॥

అథవా మే భవేచ్ఛక్తిః యోగైర్బుద్ధిబలేన వా ।

సకామాం న కరిష్యామి త్వామహం పుత్రగర్ధినీమ్ ॥ 73.17 ॥

న మే వికాంక్షా జాయేత త్యక్తుం త్వాం పాపనిశ్చయామ్ ।

యది రామస్య నావేక్షా త్వయి స్యాన్మాత్మవత్ సదా ॥ 73.18 ॥

ఉత్పన్నాతు కథం బుద్ధిః తవేయం పాపదర్శినీ ।

సాధుచారిత్రవిభ్రష్టే పూర్వేషాం నో విగర్హితా ॥ 73.19 ॥

అస్మిన్ కులే హి పూర్వేషాం జ్యేష్ఠో రాజ్యేఽభిషిచ్యతే ।

అపరే భ్రాతరస్తస్మిన్ ప్రవర్తన్తే సమాహితాః ॥ 73.20 ॥

న హి మన్యే నృశంసే త్వం రాజధర్మమవేక్షసే ।

గతిం వా న విజానాసి రాజవృత్తస్య శాశ్వతీమ్ ॥ 73.21 ॥

సతతం రాజవృత్తే హి జ్యేష్ఠో రాజ్యేఽభిషిచ్యతే ।

రాజ్ఞామేతత్ సమం తత్స్యాత్ ఇక్ష్వాకూణాం విశేషతః ॥ 73.22 ॥

తేషాం ధర్మైకరక్షాణాం కులచారిత్రశోభినామ్ ।

అద్య చారిత్రశాణ్డీర్యం త్వాం ప్రాప్య వినివర్తితమ్ ॥ 73.23 ॥

తవాపి సుమహాభాగాః జనేంద్రాః కులపూర్వగాః ।

బుద్ధేర్మోహః కథమయం సమ్భూతస్త్వయి గర్హితః ॥ 73.24 ॥

న తు కామం కరిష్యామి తవాఽహం పాపనిశ్చయే ।

త్వయా వ్యసనమారబ్ధం జీవితాంతకరం మమ ॥ 73.25 ॥

ఏష త్విదానీమేవాహమ్ అప్రియార్థం తవానఘమ్ ।

నివర్తయిష్యామి వనాత్ భ్రాతరం స్వజనప్రియమ్ ॥ 73.26 ॥

నివర్తయిత్వా రామం చ తస్యాహం దీప్తతేజసః ।

దాసభూతో భవిష్యామి సుస్థిరేణాంతరాత్మనా ॥ 73.27 ॥

ఇత్యేవముక్త్వా భరతో మహాత్మా, ప్రియేతరైర్వాక్యగణైస్తుదంస్తామ్ ।

శోకాతురశ్చాపి ననాద భూయః, సింహేలా యథా పర్వతగర్హారస్థః ॥73.28॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్రినవ్తతమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుస్సవ్తతమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తాం తథా గర్హయిత్వా తు మాతరం భరతస్తదా ।

రోషేణ మహతాఽవిష్టః పునరేవాబ్రవీద్వచః ॥ 74.1 ॥ (2 సార్లు)

రాజ్యాద్రుంశస్వ కైకేయి నృశంసే దుష్టచారిణి ।

పరిత్యక్తా చ ధర్మేణ మా మృతం రుదతీ భవ ॥ 74.2 ॥

కిం ను తేఽదూషయద్రాజా రామో వా భృశధార్మికః ।

యయోర్మృత్యుర్వివాసశ్చ త్వత్కృతే తుల్యమాగతౌ ॥ 74.3 ॥

భ్రూణహత్యామసి ప్రాప్తా కులస్యాస్య వినాశనాత్ ।

కైకేయి నరకం గచ్ఛ మా చ భర్తుః సలోకతామ్ ॥ 74.4 ॥

యత్త్వయా హీదృశం పాపం కృతం ఘోరేణ కర్మణా ।

సర్వలోకప్రియం హిత్వా మమాప్యపాదితం భయమ్ ॥ 74.5 ॥

త్వత్కృతే మే పితా వృత్తః రామశ్చారణ్యమాశ్రితః ।

అయశో జీవలోకే చ త్వయాఽహం ప్రతిపాదితః ॥ 74.6 ॥

మాతృరూపే మమామిత్రే నృశంసే రాజ్యకాముకే ।

న తేఽహమభిభాష్యోఽస్మి దుర్వృత్తే పతిఘాతిని ॥ 74.7 ॥

కౌసల్యా చ సుమిత్రా చ యాశ్చాన్యా మమ మాతరః ।

దుఃఖేన మహతాఽవిష్టాః త్వాం ప్రాప్య కులదూషిణీమ్ ॥ 74.8 ॥

న త్వమశ్వపతేః కన్యా ధర్మరాజస్య ధీమతః ।

రాక్షసీ తత్ర జాతాఽసి కులప్రధ్వంసినీ పితుః ॥ 74.9 ॥

యత్త్వయా ధార్మికో రామః నిత్యం సత్యపరాయణః ।

వనం ప్రస్థాపితో దుఃఖాత్ పితా చ త్రిదివం గతః ॥ 74.10 ॥

యత్రృధానాఽసి తత్పాపం మయి పిత్రా వినా కృతే ।

భ్రాతృభ్యాం చ పరిత్యక్తే సర్వలోకస్య చాప్రియే ॥ 74.11 ॥

కౌసల్యాం ధర్మసంయుక్తాం వియుక్తాం పాపనిశ్చయే ।

కృత్వా కం ప్రాప్స్యసే త్వద్య లోకం నిరయగామిని ॥ 74.12 ॥

కిం నావబుధ్యసే క్రూరే నియతం బంధుసంశ్రయమ్ ।
 జ్యేష్ఠం పితృసమం రామం కౌసల్యాయాత్మసమ్భవమ్ ॥ 74.13 ॥

అంగప్రత్యంగజః పుత్రః హృదయాచ్ఛాపి జాయతే ।
 తస్మాత్ప్రియతమో మాతుః ప్రియా ఏవ తు బాంధవాః ॥ 74.14 ॥

అన్యదా కిల ధర్మజ్ఞా సురభిస్సురసమ్మతా ।
 వహమానా దదర్శోర్వాం పుత్రౌ విగతచేతసౌ ॥ 74.15 ॥

తావర్ణదివసే శ్రాంతా పుత్రౌ దృష్ట్వా మహీతలే ।
 రురోద పుత్రశోకేన బాష్పపర్యాకులేక్షణా ॥ 74.16 ॥

అధస్తాద్వజతస్తస్యాః సురరాజ్ఞో మహాత్మనః ।
 బిన్దవః పతితా గాత్రే సూక్ష్మాస్సురభిగన్ధినః ॥ 74.17 ॥

ఇంద్రోఽప్యశ్రునిపాతం తం స్వగాత్రే పుణ్యగన్ధినమ్ ।
 సురభిం మన్యతే దృష్ట్వా భూయసీం తాం సురేశ్వరః ॥ 74.18 ॥

నిరీక్షమాణశ్శక్రస్తాం దదర్శ సురభిం స్థితామ్ ।
 ఆకాశే విష్ఠితాం దీనాం రుదన్తిం భృశదుఃఖితామ్ ॥ 74.19 ॥

తాం దృష్ట్వా శోకసన్తప్తాం వజ్రపాణిర్యశస్వినీమ్ ।
 ఇంద్రః ప్రాంజలిరుద్విగ్నుః సురరాజోఽబ్రవీద్వచః ॥ 74.20 ॥

భయం కచ్చిన్న చాస్మాసు కుతశ్చిద్విద్యతే మహత్ ।
 కుతోనిమత్తశ్శోకస్తే బ్రూహి సర్వహితైషిణి ॥ 74.21 ॥

ఏవముక్తా తు సురభిః సురరాజేన ధీమతా ।
 ప్రత్యువాచ తతో ధీరా వాక్యం వాక్యవిశారదమ్ ॥ 74.22 ॥

శాన్తం పాపం న వః కించిత్ కుతశ్చిదమరాధిప ।
 అహం మగ్నా తు శోచామి స్వపుత్రౌ విషమే స్థితౌ ॥ 74.23 ॥

ఏతౌ దృష్ట్వా కృశా దీనౌ సూర్యరశ్మిప్రతాపితౌ ।
 అర్ద్యమానౌ బలీవర్దౌ కర్షకేణ సురాధిప ॥ 74.24 ॥

మమ కాయాత్ ప్రసూతౌ హి దుఃఖితౌ భారపీడితౌ ।
 యౌ దృష్ట్వా పరితప్యేఽహం నాస్తి పుత్రసమః ప్రియః ॥ 74.25 ॥

యస్యాః పుత్రసహస్రైస్తు కృత్స్నం వ్యాప్తమిదం జగత్ ।
 తాం దృష్ట్వా రుదతీం శక్రః న సుతాన్మన్యతే పరమ్ ॥ 74.26 ॥

సదాఽప్రతిమవృత్తాయాః లోకధారణకామ్యయా ।
 శ్రీమత్యా గుణనిత్యాయాః స్వభావపరిచేష్ఠయా ॥ 74.27 ॥

యస్యాః పుత్రసహస్రాణి సాఽపి శోచతి కామధుక్ ।

కిం పునర్యా వినా రామం కౌసల్యా వర్తయిష్యతి ॥ 74.28 ॥

ఏకపుత్రా చ సాధ్వీ చ వివత్సేయం త్వయా కృతా ।

తస్మాత్త్వం సతతం దుఃఖం ప్రేత్య చేహ చ లప్స్యసే ॥ 74.29 ॥

అహం హ్యాపచితిం భ్రాతుః పితుశ్చ సకలామిమామ్ ।

వర్ధనం యశసశ్చాపి కరిష్యామి న సంశయః ॥ 74.30 ॥

ఆనాయయిత్వా తనయం కౌసల్యాయా మహాబలమ్ ।

స్వయమేవ ప్రవేక్ష్యామి వనం మునినిషేవితమ్ ॥ 74.31 ॥

న హ్యాహం పాపసజ్కుల్నే పాపే పాపం త్వయా కృతమ్ ।

శక్తో ధారయితుం పారైః అశ్రుకంఠైర్నిరీక్షితః ॥ 74.32 ॥

సా త్వమగ్నిం ప్రవిశ వా స్వయం వా దణ్డకాన్ విశ ।

రజ్జుం బధాన వా కణ్ఠే న హి తేఽన్యత్ పరాయణమ్ ॥ 74.33 ॥

అహమప్యవనిం ప్రాప్తే రామే సత్యపరాక్రమే ।

కృతకృత్యో భవిష్యామి విప్రవాసితకల్మషః ॥ 74.34 ॥

ఇతి నాగ ఇవారణ్యే తోమరాఙ్కుశచోదితః ।

పపాత భువి సంకృద్ధః నిశ్చ్యుసన్నివ పన్నగః ॥ 74.35 ॥

సంరక్తనేత్రశ్శిథిలామ్బురస్తథా, విధూతసర్వాభరణః పరస్తపః ।

బభూవ భూమౌ పతితో నృపాత్మజః, శచీపతేః కేతురివోత్సవక్షయే ॥74.36॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుస్సప్తతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే పంచసప్తతితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

దీర్ఘకాలాత్ సముత్థాయ సంజ్ఞాం లబ్ధ్వా చ వీర్యవాన్ ।

నేత్రాభ్యామశ్రుపూర్ణాభ్యాం దీనాముద్వీక్ష్య మాతరమ్ ।

సోఽమాత్యమధ్యే భరతః జననీమభ్యకుత్సయత్ ॥ 75.1 ॥ (2 సార్లు)

రాజ్యం న కామయే జాతు మున్తయే నాపి మాతరమ్ ।

అభిషేకం న జానామి యోఽభూద్రాజ్ఞా సమీక్షితః ।

విప్రకృష్టే హ్యాహం దేశే శత్రుఘ్నసహితోఽవసమ్ ॥ 75.2 ॥

వనవాసం న జానామి రామస్యాహం మహాత్మనః ।

వివాసనం వా సౌమిత్రేః సీతాయాశ్చ యథాఽభవత్ ॥ 75.3 ॥

తథైవ క్రోశతస్తస్య భరతస్య మహాత్మనః ।

కౌసల్యా శబ్దమాజ్ఞాయ సుమిత్రామిదమబ్రవీత్ ॥ 75.4 ॥

ఆగతః క్రూరకార్యాయాః కైకేయ్యా భరతస్సుతః ।

తమహం ద్రష్టుమిచ్ఛామి భరతం దీర్ఘదర్శినమ్ ॥ 75.5 ॥

ఏవముక్త్యా సుమిత్రాం సా వివర్ణా మలినా కృశా ।

ప్రతస్థే భరతో యత్ర వేపమానా విచేతనా ॥ 75.6 ॥

స తు రామానుజశ్చాపి శత్రుఘ్నసహితస్తదా ।

ప్రతస్థే భరతో యత్ర కౌసల్యాయా నివేశనమ్ ॥ 75.7 ॥

తతశ్శత్రుఘ్నభరతౌ కౌసల్యాం ప్రేక్ష్య దుఃఖితౌ ।

పర్యష్వజేతాం దుఃఖార్తాం పతితాం నష్టచేతనామ్ ।

రుదంతౌ రుదతీం దుఃఖాత్ సమేత్యార్యాం మనస్వినీమ్ ॥ 75.8 ॥

భరతం ప్రత్యువాచేదం కౌసల్యా భృశదుఃఖితా ॥ 75.9 ॥

ఇదం తే రాజ్యకామస్య రాజ్యం ప్రాప్తమకణ్ఠకమ్ ।

సమ్నూప్తం బత కైకేయ్యా శీఘ్రం క్రూరేణ కర్మణా ॥ 75.10 ॥

ప్రస్థాప్య చీరవసనం పుత్రం మే వనవాసినమ్ ।

కైకేయీ కం గుణం తత్ర పశ్యతి క్రూరదర్శినీ ॥ 75.11 ॥

క్షీప్రం మామపి కైకేయీ ప్రస్థాపయితుమర్హతి ।

హిరణ్యనాభో యత్రాస్తే సుతో మే సుమహాయశాః ॥ 75.12 ॥

అథవా స్వయమేవాహం సుమిత్రానుచరా సుఖమ్ ।

అగ్నిహోత్రం పురస్కృత్య ప్రస్థాస్యే యత్ర రాఘవః ॥ 75.13 ॥

కామం వా స్వయమేవాద్య తత్ర మాం నేతుమర్హసి ।

యత్రాసౌ పురుషవ్యాఘ్రః పుత్రో మే తప్యతే తపః ॥ 75.14 ॥

ఇదం హి తవ విస్తీర్ణం ధనధాన్యసమాచితమ్ ।

హస్త్యశ్వరథసమ్పూర్ణం రాజ్యం నిర్యాతితం తయా ॥ 75.15 ॥

ఇత్యాదిబహుభిర్వాక్యైః క్రూరైస్సమ్భర్షితోఽనఘః ।

వివ్యధే భరతస్తీవ్రం వ్రణే తుద్యేవ సూచినా ॥ 75.16 ॥

పసాత చరణౌ తస్యాః తదా సమ్భ్రాన్తచేతనః ।

విలప్య బహుధాఽసంజ్ఞః లబ్ధసంజ్ఞస్తతస్స్థితః ॥ 75.17 ॥

ఏవం విలపమానాం తాం భరతః ప్రాంజలిస్తదా ।

కౌసల్యాం ప్రత్యువాచేదం శోకైర్బహుభిరావృతామ్ ॥ 75.18 ॥

ఆర్యే కస్మాదజానంతం గర్హసే మామకిల్బిషమ్ ।

విపులాం చ మమ ప్రీతిం స్థిరాం జానాసి రాఘవే ॥ 75.19 ॥

కృతా శాస్త్రానుగా బుద్ధిః మాభూత్తస్య కదాచన ।

సత్యసంధస్సతాం శ్రేష్ఠః యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.20 ॥

ప్రేప్యం పాపీయసాం యాతు సూర్యం చ ప్రతిమేహతు ।

హస్తు పాదేన గాం సుస్తాం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.21 ॥

కారయిత్వా మహత్కర్మ భర్తా భృత్యమనర్థకమ్ ।

అధర్మో యోఽస్య సోఽస్యాస్తు యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.22 ॥

పరిపాలయమానస్య రాజ్ఞో భూతాని పుత్రవత్ ।

తతస్తం ద్రుహ్యతాం పాపం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.23 ॥

బలిషడ్భాగముద్భృత్య నృపస్యారక్షతః ప్రజాః ।

అధర్మో యోఽస్య సోఽస్యాస్తు యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.24 ॥

సంశ్రుత్య చ తపస్విభ్యః సత్రే వై యజ్జదక్షిణామ్ ।

తాం విప్రలపతాం పాపం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.25 ॥

హస్త్యశ్వరథసమ్బాధే యుద్ధే శస్త్రసమాకులే ।

మా స్మ కార్షీత్సతాం ధర్మం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.26 ॥

ఉపదిష్టం సుసూక్ష్మార్థం శాస్త్రం యత్నేన ధీమతా ।

స నాశయతు దుష్టాత్మా యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.27 ॥

మా చ తం వ్యూఢబాహ్వాంసం చంద్రార్కసమతేజసమ్ ।

ద్రాక్షీద్రాజ్యస్థమాసీనం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.28 ॥

పాయసం కృసరం ఛాగం వృథా సోఽశ్నాతు నిర్ఘ్నః ।

గురూంశ్చాప్యవజానాతు యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.29 ॥

గాశ్చ స్ప్రుశతు పాదేన గురూన్ పరివదేత్ స్వయమ్ ।

మిత్రే ద్రుహ్యేత సోఽత్యంతం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.30 ॥

విశ్వాసాత్ కథితం కించిత్ పరివాదం మిథః క్వచిత్ ।

వివృణోతు స దుష్టాత్మా యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.31 ॥

అకర్తా హ్యకృతజ్ఞశ్చ త్యక్తాత్మా నిరపత్రపః ।

లోకే భవతు విద్వేష్యః యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.32 ॥

పుత్రైర్దారైశ్చ భృత్యైశ్చ స్వగృహే పరివారితః ।

స ఏకో మృష్టమన్నాతు యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.33 ॥

అప్రాప్య సదృశాన్ దారాన్ అనపత్యః ప్రమీయతామ్ ।

అనవాప్య క్రియాం ధర్మాం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.34 ॥

మాత్మనస్సంతతిం ద్రాక్షీత్ స్వేషు దారేషు దుఃఖితః ।

ఆయుస్సమగ్రమప్రాప్య యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.35 ॥

రాజస్త్రీబాలవృద్ధానాం వధే యత్పాపముచ్యతే ।

భృత్యత్యాగే చ యత్పాపం తత్పాపం ప్రతిపద్యతామ్ ॥ 75.36 ॥

లాక్షయా మధుమాంసేన లోహేన చ విషేణ చ ।

సదైవ బిభృయాద్ భృత్యాన్ యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.37 ॥

సజ్ఞామే సముపోధే స్మ శత్రుపక్షభయంకరే ।

పలాయమానో వధ్యేత యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.38 ॥

కపాలపాణిః పృథివీమ్ అటతాం చీరసంవృతః ।

భిక్షమాణో యథోన్మత్తః యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.39 ॥

మద్యే ప్రసక్తో భవతు స్త్రీష్వక్షేషు చ నిత్యశః ।

కామక్రోధాభిభూతస్తు యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.40 ॥

మా స్మ ధర్మే మనో భూయాత్ అధర్మం సునిషేవతామ్ ।

అపాత్రవర్షీ భవతు యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.41 ॥

సంచితాన్యస్య విత్తాని వివిధాని సహస్రశః ।

దస్యుభిర్విప్రలుప్యంతాం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.42 ॥

ఉభే సన్ధ్యే శయానస్య యత్పాపం పరికల్ప్యతే ।

తచ్చ పాపం భవేత్తస్య యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.43 ॥

యదగ్నిదాయకే పాపం యత్పాపం గురతల్పగే ।

మిత్రద్రోహే చ యత్పాపం తత్పాపం ప్రతిపద్యతామ్ ॥ 75.44 ॥

దేవతానాం పితృణాం చ మాతాపిత్రోస్తథైవ చ ।

మా స్మ కార్షీత్ స శుశ్రూషాం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.45 ॥

సతాం లోకాత్సతాం కీర్త్యాత్ సంజుష్టాత్ కర్మణస్తథా ।

భ్రశ్యతు క్షిప్రమద్యైవ యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.46 ॥

అపాస్య మాతృశుశ్రూషామ్ అనర్థే సోఽవతిష్ఠతామ్ ।

దీర్ఘబాహుర్మహావక్షాః యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.47 ॥

బహుపుత్రో దరిద్రశ్చ జ్వరరోగసమన్వితః ।
 స భూయాత్ సతతం క్లేశీ యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.48 ॥
 ఆశామాశంసమానానాం దీనానామూర్ధ్వచక్షుషామ్ ।
 అర్థినాం వితథాం కుర్యాత్ యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.49 ॥
 మాయయా రమతాం నిత్యం పరుషః పిశునోఽశుచిః ।
 రాజ్ఞో భీతస్త్వధర్మాత్మా యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.50 ॥
 ఋతుస్నాతాం సతీం భార్యామ్ ఋతుకాలానురోధినీమ్ ।
 అతివర్తేత దుష్టాత్మా యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.51 ॥
 ధర్మదారాన్ పరిత్యజ్య పరదారాన్నిషేవతామ్ ।
 త్యక్తధర్మరతిర్మాఢః యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.52 ॥
 విప్రలుప్తప్రజా తస్య దుష్కృతం బ్రాహ్మణస్య యత్ ।
 తదేవ ప్రతిపద్యేత యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.53 ॥
 సానీయదూషకే సాపం తథైవ విషదాయకే ।
 యత్తదేకస్య లభతాం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.54 ॥
 బ్రాహ్మణాయోద్యతాం పూజాం విహన్తు కలుషేన్ద్రియః ।
 బాలవత్సాం చ గాం దోగ్ధుః యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.55 ॥
 తృష్ణార్తం సతి సానీయే విప్రలమ్బేన యోజయేత్ ।
 లభేత తస్య యత్పాపం యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.56 ॥
 భక్త్యా వివదమానేషు మార్గమాశ్రిత్య పశ్యతః ।
 తస్య సాపేన యుజ్యేత యస్యార్యోఽనుమతే గతః ॥ 75.57 ॥
 విహీనాం పతిపుత్రాభ్యాం కౌసల్యాం పార్థివాత్మజః ।
 ఏవమాశ్వాసయన్నేవ దుఃఖార్తో నిపసాత హ ॥ 75.58 ॥
 తథా తు శపథైః కష్టైః శపమానమచేతనమ్ ।
 భరతం శోకసన్తప్తం కౌసల్యా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 75.59 ॥
 మమ దుఃఖమిదం పుత్ర భూయస్సముపజాయతే ।
 శపథైశ్శపమానో హి ప్రాణానుపరుణత్సి మే ॥ 75.60 ॥
 దిష్ట్యా న చలితో ధర్మాత్ ఆత్మా తే సహలక్షణః ।
 వత్స సత్యప్రతిజ్ఞో మే సతాం లోకమవాప్యసి ॥ 75.61 ॥
 ఇత్యుక్త్వా చాఙ్కమానీయ భరతం భ్రాతృవత్సలమ్ ।
 పరిష్వజ్య మహాబాహుం రురోద భృశదుఃఖితా ॥ 75.62 ॥

ఏవం విలపమానస్య దుఃఖార్తస్య మహాత్మనః ।

మోహోచ్చ శోకసంరోధాత్ బభూవ లులితం మనః ॥ 75.63 ॥

లాలప్యమానస్య విచేతనస్య, ప్రణష్టబుద్ధేః పతితస్య భూమౌ ।

ముహుర్ముహుర్నిశ్చ్యుతశ్చ ఘర్మం, సా తస్య శోకేన జగామ రాత్రిః ॥75.64॥(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షట్సప్తతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షట్సప్తతితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తమేవం శోకసన్తప్తం భరతం కైకయీ సుతమ్ ।

ఉవాచ వదతాం శ్రేష్ఠః వసిష్ఠశ్రేష్ఠవాగ్మషిః ॥ 76.1 ॥ (2 సార్లు)

అలం శోకేన భద్రం తే రాజపుత్ర మహాయశః ।

ప్రాప్తకాలం నరపతేః కురు సంయానముత్తమమ్ ॥ 76.2 ॥

వసిష్ఠస్య వచశ్చుత్వా భరతో ధారణాం గతః ।

ప్రేతకార్యాణి సర్వాణి కారయామాస ధర్మవిత్ ॥ 76.3 ॥

ఉద్భుతం తైలసంరోధాత్ స తు భూమౌ నివేశితమ్ ।

ఆపీతవర్ణవదనం ప్రసుప్తమివ భూపతిమ్ ॥ 76.4 ॥

సంవేశ్య శయనే చాగ్ర్యే నానారత్నపరిష్కృతే ।

తతో దశరథం పుత్రః విలలాప సుదుఃఖితః ॥ 76.5 ॥

కిం తే వ్యవసితం రాజన్ ప్రోషితే మయ్యనాగతే ।

వివాస్య రామం ధర్మజ్ఞం లక్ష్మణం చ మహాబలమ్ ॥ 76.6 ॥

క్వ యాస్యసి మహారాజ హిత్యేమం దుఃఖితం జనమ్ ।

హీనం పురుషసింహేన రామేణాక్లిష్టకర్మణా ॥ 76.7 ॥

యోగక్షేమం తు తే రాజన్ కోఽస్మిన్ కల్పయితా పురే ।

త్వయి ప్రయాతే స్వస్తాత రామే చ వనమాశ్రితే ॥ 76.8 ॥

విధవా పృథివీ రాజన్ త్వయా హీనా న రాజతే ।

హీనచంద్రేవ రజనీ నగరీ ప్రతిభాతి మా ॥ 76.9 ॥

ఏవం విలపమానం తం భరతం దీనమానసమ్ ।

అబ్రవీద్వచనం భూయః వసిష్ఠస్తు మహామునిః ॥ 76.10 ॥

ప్రేతకార్యాణి యాన్యస్య కర్తవ్యాని విశాంపతేః ।

తాన్యవ్యగ్రం మహాబాహు క్రియంతామవిచారితమ్ ॥ 76.11 ॥

తథేతి భరతో వాక్యం వసిష్ఠస్యాభిపూజ్య తత్ ।

ఋత్విక్ పురోహితాచార్యాన్ త్వరయామాస సర్వశః ॥ 76.12 ॥

యే త్వగ్నయో నరేంద్రస్య చాగ్న్యగారాద్భహిష్కృతాః ।

ఋత్విగ్నిర్యాజక్షేచైవ ఆహ్రీయంత యథావిధి ॥ 76.13 ॥

శిబికాయామథారోప్య రాజానం గతచేతసమ్ ।

బాష్పకణ్ఠా విమనసః తమూహుః పరిచారకాః ॥ 76.14 ॥

హిరణ్యం చ సువర్ణం చ వాసాంసి వివిధాని చ ।

ప్రకిరంతో జనా మార్గం నృపతేరగ్రతో యయుః ॥ 76.15 ॥

చందనాగరునిర్యాసాన్ సరలం పద్మకం తథా ।

దేవదారూణి చాహృత్య క్షేపయంతి తథాపరే ॥ 76.16 ॥

గంధానుచ్ఛావచాంశ్చన్యాన్ తత్ర గత్వాఽథ భూమిపమ్ ।

తతస్సంవేశయామాసుః చితామధ్యే తమృత్విజః ॥ 76.17 ॥

తథా హుతాశనం దత్త్వా జేపుస్తస్య తదృత్విజః ।

జగుశ్చ తే యథాశాస్త్రం తత్ర సామాని సామగాః ॥ 76.18 ॥

శిబికాభిశ్చ యానైశ్చ యథాఽర్హం తస్య యోషితః ।

నగరాన్నిర్యయుస్తత్ర వృద్ధైః పరివృతాస్తదా ॥ 76.19 ॥

ప్రసవ్యం చాపి తం చక్రుః ఋత్విజోఽగ్నిచితం నృపమ్ ।

స్త్రియశ్చ శోకసంతప్తాః కౌసల్యాప్రముఖాస్తదా ॥ 76.20 ॥

క్రౌంచీనామివ నారీణాం నినాదస్తత్ర శుశ్రువే ।

ఆర్తానాం కరుణం కాలే క్రోశంతినాం సహస్రశః ॥ 76.21 ॥

తతో రుదన్త్యో వివశాః విలప్య చ పునఃపునః ।

యానేభ్యస్సరయూతీరమ్ అవతేరుర్వరాంగనాః ॥ 76.22 ॥

కృత్వోదకం తే భరతేన సార్దం, నృపాంగనా మంత్రిపురోహితాశ్చ ।

పురంప్రవిశ్యాశ్రుపరీతనేత్రాః, భూమౌ దశాహం వ్యనయంత దుఃఖమ్ ॥76.23॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే షట్సప్తతితమస్సర్గః

అథ సప్తనవ్తతితమస్కర్ణః

తతో దశాహేఽతిగతే కృతశౌచో నృపాత్మజః ।

ద్వాదశేఽహని సన్ప్రాప్తే శ్రాద్ధకర్మాణ్యకారయత్ ॥ 77.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః - ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।
యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్రార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

- శ్రియః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

